

Hatvanhárom telén a naptár már egy hete márciust jelzett, de a Dunakanyarra még méteres jégpáncél vert hó-lepte hídát. Az orosz komp helyén áthajtott a Duna jegén a teherautó. A két part települései között ott is szekér- s gyalogutat hánytak, ahol máskor a nagy sodrás miatt még nyáron is megfontolták a csónakos átkelést. A róka karnyújtásnyira a taposott úttól, napfényes hajnalon futott át Ördöghegyről a dömösi partig. A faluban egy kakas se köszöntötte a napot. Sehoh egy vadruca. A róka, mielőtt célját vesztve visszairamodott volna, egy percig állt a par-ton, rőt farkát remegő kérdőjellé görbítve. Maroson, éjszaka négykor egy sovány, vén vaddisznó bukkant fel a Kálvária dombon. A Gesztenyéből jött, fújtatva. A búcsújáróhely meredek, jeges lépcsőin lődörgött lefelé. Horpacán a két szőrös, bőrrödő egymást rengette. A Veronika kenderőjét mutató stáció előtt saját lábába botlott. Több lépcsőfokot gurult. Az aljában talpra ugrott. A kuvasz akkor rontott neki. Mérges, éhes korcs-kuvasz volt. Molnár a kutya herregésére s a kan sivitására kapta két marokra a fejszét. Fát aprított az asszonynak, begyújtáshoz, mielőtt bemenne a fakitermelésbe. Mire a házból kifutott, át a hókupacokkal ékes parkon, a kutya már az öreg templomig szoritotta a vadat.

A hírt, hogy Molnár vaddisznót vert agyon a marosi templom előtt, másnap hallotta meg az erdész főnt, a jégsapkás erdei házban. Molnár maga jelentette. Egyfogatú szánon ment fel Bodnai erdőszig. Élelmet vitt, s egy zsákokba takart, szalmával fedett, butángázzal töltött palackot. Molnár Karánéval, az öregasszonnyal mindent a helyére tett. Bodnai kis-üstivel kínálta. A vaddisznó leütéséhez nem szólt semmit.

- Nincs semmi rendelés, főmérnök úr?
- Semmi.
- A telefonja nem működik.
- Nem.
- Bejelentettem.
- Rendben.
- A rádiója jó?
- Az.

Molnár felhajtott még eggyel és visszament a szánra. Karáné undor-kodó arccal törölte fel Molnár csizmájának nyomát a verandán. Az üvegablakos helyiségben fél-sötét volt. Az északi ablakra három sor pokrócot szegeltek; kívülről szalmazsákok és deszkapalánk is védte azt az oldalt. Világosság csak a déli ablak fél szárnyán át, s az ajtó üvegjén hatolt be. Az agavé, fogantyús ládába ültetett, kétméteres szörnyeteg, az ajtó és a déli ablak között állt. Hogy fényt s levegőt is kapjon. Az utób-biből minél kevesebbet ilyen kegyetlen hidegben. A veranda sarkában kis vaskályhában pöttögött a tűz.

Az agavét Bodnainé hozta a házhoz. Húsz évvel ezelőtt. Akkor fél-méteres volt. Anyjától örökölte ezt a délszaki pálmákat pótló, húsos le-velű, tüskés, örökzöld növényt. Minden évben nagyobb ládába kellett ültetni. Tavasszal kivitték a lomberdőbe épült erdész-ház elé; ősszel be-cipelték a verandára. Bodnainé nagyanyja, száradt júdáspénzből és szal-mavirágból kötözött, portfogó csokrot örzött úgy — ötven évvel ezelőtt, — ahogyan Bodnai anyja: az agavét. Az erdész minden évben kétszer

elutálkozott a merev, pöffedt növény láttán. Tavasszal, mikor a ház elé került agavé keserű-zöldje belehasított az erdőalja lágy pasztel színeibe s ősszel, mikor a verandára került, ahol nagy ívben kellett kerülgetnie, hogy egy-egy tüskéje bele ne akadjon a bekecsébe, vagy a nadrágjába.

Bodnainé már az ötödik tele nem élt az urával az erdei házban. Özevgy huga leválasztatott egy lakásrészt Pesten; abba összeköltöztek és állásba ment. A gyerekek bentlakásból iskoláztak s csak nyaranta jártak haza. Nyáron, olykor Bodnainé is meglátogatta őket. Éjszakára sohasem maradt. Az estéket mindig elviselhetetlennek tartotta odafent. Televíziót se vehettek volna. A hegyeken át nem jön, vagy csak homályosan jelentkezik a kép. S lent, a községben sem lelt semmi örömet magának. A vidékiek, mint mondotta róluk, Katalin, Erzsébet, Júlianna napokra és születésnapokra jártak össze; a férfiak, alig-alig új fajta osztálytagozódás szerint: ultiztak, vagy bridzseztek. Erdészékhez eleinte kirándulni jártak, nyáron, enni-inni, flekkenezni. Bodnainé nem szeretett sütnifőzni, vendégeskedni. Fizetése harmincöt százalékát a gyerekeire költötte. A férjét, kezdetben, szerette. Nagy darab, szőke, szürke szemű férfi volt és a maga világát, az erdőt, fákat, növényeket, a vadakat és madarakat egészen másként látta, értette és értékelte, mint a városiak. Például azt mondta, hogy az őz — a városi mesés könyvek édes őzikéje s annyi regényes hasonlat báj-alakja — nem a legjobb jellemű állat és kártékony is. Ha túl elszaporodnék, seregnyi cserje és fa nem hozna többé új hajtást. Érdekes dolgokat tudott a szarvasok életéről, szerelmi és lét-harcairól is.

Egyszer egy este, mikor vadkacsázásból jött meg a Duna partjáról, azt kérdezte a feleségétől:

— Mit gondol, miért antropomorfizálják az emberek még ma is az állatok tulajdonságait?

Bodnainé erre nem sokat tudott felelni. Valami derengett a fejében, Aesopus és La Fontaine állatmeséiről, La Fontaine Tücsök és hangyáját tanulta is valaha, franciául. Kislánykorában élt-halt az állatfilmekért; Walt Disneyért. S ma, micsoda pompás mese-állatokat szerepeltető bábjátékok vannak Pesten, a mai gyerekeknek!

— Nem tudom — mondta őszintén.

— Hm — mondta Bodnai s legyintett. Nem volt kinek elmondania, amit erről gondolt. De nem is tudta volna pontosan szavakba önteni.

— Lőtt? — kérdezte Bodnainé.

— Kettőt, de eldobtam — mondta az erdész —, maga úgysem szereti megkészíteni a vadat.

— Most engem vádol — kérdezte az asszony élesen —, vagy magának van bűntudata?

Bodnai nagyot nézett az utolsó szóra.

Ez az, gondolta. De nem úgy, ahogy Márta érti. És semmit se szólt.

Régen történt. Márta egy napon szó nélkül csomagolt. Csak levélben írta meg, hogy elköltözött. Hatvankettő nyarán volt kint utoljára. Az agavéját körüljárta s figyellemeztette Bodnait: el ne felejtse ősszel bevitetni. Hát bevitte. Még meg is törölgette vizes ronggyal a nyáron elporosodott, két arasznyi, polipkar-szerű ágait. A Márta növénye elpusztíthatatlanul élt és növekedett. Minden nyáron új kis fiókákat hajtott. Azokat kihuzigálta és eldobta. Karáné egyet felszedett, elültette s most a konyhában neki is volt egy negyvencentis agavéja ebből az „úri növényből”.